

UPPSTÄLLNINGAR- LIFESTAGING®

Handledningsformatet gick en tid under arbetsnamnet *mörkerhandledning*, en association till när man i kortspel spelar med *mörka* kort- vars färg och valör är okänd för spelarna. I det momentet finns en spänning, ett överraskningsmoment, där man inte har kontroll, men där spelet ändå har sina ramar. Ett sådant upplägg, tänkte jag, skulle kunna hjälpa mig att behålla min vitalitet som handledare, vilket inte alltid är givet efter trettioåret, många gånger inom handledningsformatet *dra ärenden*. Jag hade börjat fundera.

– Vad gör det som berättas och handledningsupplägget med de handledda och med mig som handledare? – Hur mycket, och *vad* behöver vi veta för att vara hjälpsamma för den handledde?

Min reflexion blev att jag och de handledda lätt hamnar i en *dominant story*, ofta grundad på teorier och förförståelse som föredras på arbetsplatsen, inom yrkeskåren i det lokala (teori)sammanhang i vilket handledningen ingår. Förklaringsmodeller som ger likartade reflexioner, bekräftar det tagna-för-givna och reproducerar en given sanning. – Vilket upplägg skulle göra oss friare i våra tankar, mer känslomässigt berörda, få oss att våga mer med oss själva? Kan vi lyssna till annan information än traditionella fakta, uppmärksamma fler språk än det verbala, våga röra oss mer i rummet? Kan ett annorlunda upplägg vitalisera och aktivera nya sidor och färdigheter handledare och handledda?

Under cirka sex- sju år har jag provat och utvecklat det jag nu kallar UPPSTÄLLNINGAR eller LIFESTAGING®. Formatet utgår från det dilemma den handledde har. Exempelvis en familj/system den handledde vill utforska närmare, en fråga eller ett agerande den handledde vill prova inför ett specifikt möte eller liknande. Den handledde ger ingen information till deltagarna eller handledaren om vad det handlar om och använder sig av gruppdeltagarna och ställer upp ett scenario med hjälp av dessa.

En deltagare, också okänd för de andra, representerar den handledde i "bilden". Uttryck, blickriktningar och åtbörder regisseras av den handledde som, när denne är klar, går "ur bilden" och observerar. Deltagarna uppmanas att stå kvar i sina positioner ett tiotal sekunder för att sedan, för den som känner för det, göra det som faller in. En rörelse mellan deltagarna uppstår och handledaren bryter efter någon minut för att ge plats för deltagarnas röster. – Vad hände, vad kände de, vad var de med om? Därefter kan deltagarna utfrågas av den handledde, alternativt kan en, eller flera, nya scener provas. Den handledde kan också be en specifik deltagare göra en uppställning utifrån hur denne skulle vilja organisera systemet. Efter ett par scenbyten och deltagarröster berättar den handledde vilka roller deltagarna haft, kanske intervjuas dessa igen nu utifrån vetskapen om vilka de är. Här kan handledningen fortsätta på olika sätt beroende på vad som uppstår. Eftersom handledning är en arbetsinriktad aktivitet är det viktigt att formatet känns tryggt, tillåtande och befriat från prestation. Handledarens uppgift blir att hålla i ramarna, improvisera och styra processen så den inte blir utelämnande för deltagarna. Något som möjliggörs genom korta sekvenser, att den handledde inte deltar i uppställningen och att det inte krävs någon rollprestation för deltagarna.

Formatet hämtar inspiration från *systemteori*, med möjligheter till samskapande och iscensättning av hela system som sätts i rörelse. Idén att undanhålla deltagarna sedvanlig information för att förhindra för snabb förståelse och sökandet efter svar i dominanta förklaringsmodeller kommer från både *systemiskt* och *narrativt* håll. Fokus på resonansen, främst från narrativ teori. Från *familjekonstellationer* kommer idén med den handleddes position som observatör. En mix av egna erfarenheter av *psykodrama*, *egen forskning kring förändringsprocesser* och *konstnärligt skapande* har bidragit till de improviserande momenten i upplägget och betoningen på *vardagligt språk*.